

Sant Jordi contra el drac de la pandèmia

Joan Carles Girbés (Setmana del Llibre en Català); Marià Marín (Gremi de Llibreters); l'editor de Comanegra, Joan Sala; i Maite Cusó i Ricard Caba, de la campanya Sempre és 23, fan el diagnòstic d'un sector que respon amb imaginació a la crisi

Ambient de Sant Jordi a Barcelona l'any 2018. | Adrià Costa

Aquest any, el drac ha estat més dur de rosegat que mai. El cavaller que sempre venç la bèstia i du la rosa a la seva princesa ha quedat reclòs al seu castell. La crisi sanitària ha obligat el món del llibre -i al de les flors- a ajornar la celebració de Sant Jordi per primer cop en dècades i ha obert un seguit d'interrogants que s'han abatut sobre el sector.

Com respondre a l'embat que suposa el tancament, ni que sigui temporal, de les llibreries? Compensarà l'increment de les vendes electròniques la caiguda de la facturació? Com serà l'horitzó postpandèmia per un àmbit tan essencial per la nostra cultura com és el del llibre? Viurem un Sant Jordi pel juliol? No tot el sector aplaudeix la decisió de la Cambra del Llibre d'ajornar la festa i situar-la en ple estiu. I, sobretot, quines reflexions haurà de fer el sector quan tot hagi passat?

[noticiadiari]2/200898[/noticiadiari]

Hem parlat amb Joan Carles Girbés, director de la Setmana del Llibre, perquè ens faci un diagnòstic de com ha quedat el sector; Marià Marín, del Gremi de Llibreters; l'editor de Comanegra, Joan Sala; i amb Maite Cusó i Ricard Caba, del món de les llibreries cooperatives. També us mostrem algunes de les iniciatives més originals que han sorgit aquests dies per revitalitzar el

sector.

Girbés: "Cal reinventar-se"

Joan Carles Girbés, director d'Ara Llibres i responsable de la Setmana del Llibre en Català, fa un diagnòstic crític de la situació del sector. "Això ha estat un cop duríssim. No es tracta només d'un dia, és que Sant Jordi són també els moviments que es produeixen les setmanes anteriors. El mes de març de l'any passat, cada dia es van vendre uns 30.000 exemplars, el que fa un total de gairebé 800.000 exemplars venuts a Catalunya".

Joan Carles Girbés, responsable de la Setmana del Llibre en Català. Llibres Foto: ACN

Girbés, una bona antena de com està el sector, assegura que la venda per internet no compensa la caiguda de l'activitat: "S'ha multiplicat per dos la venda electrònica, però es tracta d'un índex encara molt minoritari. Pensem que el llibre té encara un valor físic important". Quan tot hagi passat, Girbés creu que s'imposarà fer una repensada de com està el sector del llibre: "Caldrà una mobilització del suport públic perquè si perdem moltes llibreries, ho pagarem car, des de l'afebliment de la creació a l'empobriment dels barris. Caldrà fer una apel·lació col·lectiva per reprendre el sector perquè només nosaltres ens podem ajudar a nosaltres mateixos".

Joan Carles Girbés: "Som un sector amb molts petits segells amb una estructura financera fràgil i hem de trobar elements de cooperació"

Però, per damunt de tot, Girbés reclama que el món del llibre sigui capaç de "reinventar-se". Es tracta d'un univers "molt divers, però amb molts petits segells amb una estructura financera fràgil. Cal trobar elements de cooperació. No parlo de fusions però sí d'aliances per reforçar-se. I amb molta generositat".

Un Sant Jordi pel juliol

Joan Sala, responsable de l'editorial Comanegra i professional amb molta experiència al sector, comparteix la visió de Girbés en favor d'una nova mirada sobre el llibre: "Som un món d'estructures menudes, amb poca preparació tecnològica i hem d'actuar si no volem que els clients acabin comprant a botigues tipus Amazon". Sala es lamenta que "molta gent pot quedar pel camí" i sosté que la pèrdua pot estar entre el 30 i el 60% de facturació.

[noticiadiari]2/200600[/noticiadiari]

"Fins al Nadal veig difícil recuperar la normalitat", assegura Joan Sala. Defensa aferrissadament celebrar el Sant Jordi el juliol. La dada del 23 de juliol proposada per la Cambra del Llibre la troba molt encertada: "És la més llunyana abans de l'agost. Això podria minimitzar les pèrdues perquè si ens anem a la tardor voldrà dir que hem perdut el primer semestre, i això seria un cataclisme".

Joan Sala (Comanegra): "És important llegir, sobretot llibres que ens ajudin a decidir com volem viure a partir d'ara"

L'editor de Comanegra creu que aquest Sant Jordi serà molt diferent també en el tipus de llibres que es vendran: "Normalment venem un 20% del fons i un 80% de novetats. Però estem veient com la gent que accedeix al nostre web s'interessa per títols del nostre fons en una proporció inversa". Sala també relativitza el pes dels "llibres més venuts" de cada any: "Solen suposar el 7% del total de llibres venuts. Crec que aquest any encara seran menys". Però l'important és llegir: "I en aquest moment, és important llegir llibres que ens puguin ajudar a decidir com volem viure la nostra vida a partir d'ara".

24 milions de facturació

Des del Gremi de Llibreries, Marià Marín, el seu secretari tècnic, es fa creus d'una "crisi sense precedents" i recorda que "Sant Jordi suposa una facturació de 24 milions d'euros en dotze hores". Explica que el sector ja ha demanat a les institucions una política decidida de suport, que passa per una moratòria en el pagament d'impostos i ajuts en liquiditat, així com un rescat financer de les llibreries.

[noticiadiari]2/200922[/noticiadiari]

Per Marín, la solució de fons passa per assumir d'una vegada que el llibre és un equipament cultural i un sistema d'integració social, un element de cohesió: "No pot ser que Catalunya destini per a cultura només un 0,7% del pressupost, quan hauria de ser, com a mínim, de l'1,5 o el 2%". Però el sector no es rendirà i ja ha respost al cop amb moltes iniciatives imaginatives. Veiem-ne unes quantes.

Llibreries Obertes: lectura i solidaritat

La cooperativa Som i l'agència Mortensen van impulsar aquesta iniciativa, a la qual després s'hi

va afegir Òmnium Cultural, el que va donar-li un impuls definitiu. La idea és ajudar les llibreries i alhora donar suport als col·lectius que han quedat més afeblits per la crisi social que ha generat el coronavirus. Un total de 434 llibreries dels Països Catalans s'han afegit a la campanya. Es trien els llibres que es volen comprar d'un catàleg de més de 7.000 títols, es tria la llibreria on es recolliran per la persona a qui es vol fer el regal, es fa la comanda i es recull el llibre quan la llibreria torni a obrir.

La iniciativa d'Òmnium i la cooperativa Som ha aconseguit vendre més de 20.000 llibres en vigílies de Sant Jordi"

La campanya no té ànim de lucre i la llibreria ingressa des del primer moment el 100% de la compra. Aquest dimecres ja s'havien superat els 20.000 llibres venuts. El preu final del llibre es pot arrodonir a l'alça i aquests diners es destinaran a programes socials per fer front a la situació d'emergència creada. L'objectiu és que les llibreries puguin ingressar mig milió d'euros.

La llibreria Pebre Negre és una de les que ha impulsat la campanya Sempre és 23. Foto: Pebre Negre.

I els altres 364 dies?

Hi ha experiències interessants, com la que han impulsat catorze llibreries cooperatives de l'àrea metropolitana de Barcelona amb la campanya Sempre és 23. Es tracta de La Raposa, Rocaguinarda, Nou Rals, Llibreria Sendak, Espai Contrabandos, La Carbonera, La Ciutat

Invisible, La inexplicable, Pati Blau Llibres, La Capell, Pebre Negre, La Impossible, La Tribu Llibreria i Synusia. Maite Cusó, de Pebre Negre, una llibreria del Clot, ens ho explica: "Feia temps que parlàvem amb un seguit de llibreries cooperatives sobre les possibilitats del sector, però la pandèmia ho ha accelerat. Volem visibilitzar-nos i recordar que les llibreries hi som tot l'any. Hem de desestacionalitzar la compra de llibres perquè dependre d'una campanya d'un dia ens afebleix".

Sota la campanya Sempre és 23 s'hi han aplegat catorze llibreries cooperatives de l'àrea metropolitana de Barcelona, que volen desestacionalitzar el sector

Maite Cusó considera que "hem de tenir una mirada llarga i defensar un model de lectura, de llibreria de proximitat, arrelada en el territori, i treballar en xarxa". Anuncia que han decidit emprendre iniciatives per fer-se més visibles. De moment, preparen coses per cada dia 23. Perquè Sant Jordi podens er molts dies.

Ricard Caba: "Lluitem contra molts monstres"

Un altre dels integrants de la campanya de Sempre és 23 és Els Nou Rals, l'única llibreria del teixit urbà de Viladecans. És un bon exemple de les dificultats que pateix el sector: va tancar uns mesos el 2013, colpejada per la crisi i la competència dels grans. Però s'ha refet gràcies a un acord entre el llibreter de tota vida i un grup de socis joves. Un d'ells, Ricard Caba, explica: "Estem aguantant el xàfec, just ara que ens havíem consolidat".

Maite Cusó (Pebre Negre): "Hem de defensar un model de llibreria de proximitat, dinamitzadora cultural i arrelada al territori"

Caba destaca que "la cooperativa és un nou model, com també fer de la llibreria més que una botiga de llibres. Nosaltres tenim un espai polivalent, program activitats culturals i som un dinamitzador social". Explica que el nom de la llibreria, Els Nou Rals, recorda el delme que els pagesos pagaven per treballar les terres del senyor. Ells no volen pagar cap delme a plataformes com Amazon.

Adoptar una llibreria, un èxit inesperat

Ha estat una de les iniciatives més originals per celebrar Sant Jordi d'una manera diferent. La campanya Adopta una llibreria ha sorgit de l'editorial Comanegra a paertir d'una idea de les llibreries italianes. En total, ja són deu les editorials que s'han unit a la campanya, que consisteix a oferir la possibilitat de comprar llibres d'un segell i donar el 30% de l'import a la llibreria que el lector triï. A banda de Comanegra, s'hi han afegit Adesiara, UB Edicions, Godall, Apostroph, Trípod, Obscura, Sidilà, Fonoll i Fragmenta. Totes ofereixen la possibilitat d'enviar els llibres, sigui al cap de 3 o 4 dies laborables o bé acabat el confinament. En el cas de Comanegra, els compradors han adoptat ja més de 50 llibreries d'arreu dels Països Catalans.

L'equip de l'editorial Comanegra, amb l'editor Joan Sala al centre. Foto: Comanegra.

Si hi ha una cosa que semblen compartir tots els actors del gremi, és que cal buscar sortides imaginatives perquè el llibre recuperi el pols. En un moment de competitivitat màxima, només la cooperació entre els més petits els pot permetre sobreviure davant l'aparició de les plataformes digitals i les grans cadenes. També en això, la pandèmia haurà estat un avís. Ho deixa clar Ricard Caba, de la llibreria Els Nou Rals: "Aquest sector sempre ha hagut de lluitar contra molts monstres".

[noticiadiari]2/200793[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/200785[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/200742[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/200074[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/198469[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/197029[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/198615[/noticiadiari]
?[noticiadiari]2/198572[/noticiadiari]
[noticiadiari]2/198064[/noticiadiari]